

Σ.Α.Τ.Ε.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 486 / 2005

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Α΄

Συνεδρίαση 19-10-05

Σύνθεση

Πρόεδρος: Κων/νος Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κράτους

Νομικοί Σύμβουλοι: Ηλίας Παπαδόπουλος, Θεόδωρος Ρεντζεπέρης,
Χαρίκλεια Παλαιολόγου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Χρήστος
Παπαδόπουλος, Νικόλαος Μουδάτσος.

Εισηγητής: Θεόδωρος Ρεντζεπέρης.

Αριθμός ερωτήματος: Δ15/οικ/21807/21-9-05 της Δ/σης Μητρώων και Τεχνικών
Επαγγελματιών (Δ15) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων/Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Περίληψη ερωτημάτων: Ερωτάται αν: α) Οι εργολάβοι δημοσίων έργων ή
τα στελέχη των εργοληπτικών επιχειρήσεων μπορούν να εργάζονται ταυτόχρονα σε

εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμούς (Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ., Ο.Α.Ε.Δ. κλπ) και β) Οι Δήμαρχοι μπορούν να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) με τις ατομικές τους επιχειρήσεις ή να είναι στελέχη άλλων εργοληπτικών επιχειρήσεων και να λαμβάνουν μέρος σε δημοπρασίες δημοσίων έργων.

Επί των ερωτημάτων αυτών το Α' Τμήμα του Ν.Σ.Κράτους γνωμοδότησε ως κατωτέρω:

Επί του πρώτου ερωτήματος:

Ι. α. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 1418/84 (Α' 23) τα δημόσια έργα κατασκευάζονται από εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. και στην αντίστοιχη με το έργο κατηγορία και τάξη εγγραφής. Οι επιχειρήσεις αυτές, προκειμένου για τις τάξεις Α1, Α2, πρώτη και δεύτερη δεν απαιτείται να έχουν νομική μορφή εταιρικού σχήματος, ενώ για τις τάξεις τρίτη έως και έβδομη απαιτείται η νομική μορφή της ανώνυμης εταιρείας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16 παρ. 28 του ίδιου νόμου, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του Ν. 2940/01.

Για την εγγραφή των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο Μ.Ε.ΕΠ. απαιτείται η στελέχωσή τους με τεχνικούς εγγεγραμμένους στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.) κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 17 του Ν. 1418/84, σε αριθμό και τάξη πτυχίων, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 20-26 του άρθρου 16 του ίδιου νόμου (όπως κατά τα άνω ισχύει).

β. Εξάλλου, κατά την παράγραφο 3 του αυτού άρθρου (16) του Ν. 1418/84, όπως ισχύει, μετά την γενόμενη προσθήκη με την παράγραφο 4 του άρθρου 15 του Ν. 3212/03, «οι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.Κ. επιτρέπεται να στελεχώνουν μία μόνο εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. Η συμμετοχή τους πρέπει να είναι ενεργός και παρακολουθείται από την Υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. Η Υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. μπορεί να παραπέμψει τα ανωτέρω στελέχη, των οποίων η συμμετοχή κρίνεται εικονική ή ανεπαρκής, στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο.

Η ελάχιστη στελέχωση της επιχείρησης πρέπει να είναι συνεχής καθ' όλη την διάρκεια της λειτουργίας της και να αποδεικνύεται με βεβαίωση ασφάλισης του προσωπικού από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα. Οποιαδήποτε μεταβολή στελεχών της επιχείρησης, που είναι εγγεγραμμένα στο Μ.Ε.Κ., γίνεται ύστερα από αίτηση της

επιχείρησης ή του στελέχους προς την Επιτροπή του Μ.Ε.ΕΠ., η οποία εγκρίνει τη μεταβολή αυτή εξετάζοντας τους προβαλλόμενους λόγους μεταβολής».

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 της Δ17α/04/50/Κ.Ν. 430/2-10-01 (β' 1314) απόφασης του Υπουργού Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., η εγγραφή στο Μ.Ε.ΕΠ. γίνεται ύστερα από αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης, η οποία υποβάλλει όλα τα αναγκαία στοιχεία όπως αναλυτικά αναφέρονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, μεταξύ των οποίων «Υπεύθυνη δήλωση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου για όλα τα στοιχεία των στελεχών Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την επιχείρηση και καλύπτουν τα ελάχιστα όρια στελέχωσης που απαιτούνται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις (περ. β).

Υπεύθυνες δηλώσεις θεωρημένες από Δημόσια Αρχή για το γνήσιο της υπογραφής των στελεχών ότι αποδέχονται την κατά αποκλειστικότητα στελέχωση της επιχείρησης και ότι θα δηλώσουν κάθε σχετική μεταβολή» (περ. γ).

γ. Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι οι εργολάβοι δημοσίων έργων και τα στελέχη των εργοληπτικών επιχειρήσεων υποχρεούνται να μετέχουν ενεργά στη διεύθυνση της ατομικής επιχείρησης και στις δραστηριότητες της εταιρείας την οποία στελεχώνουν και αν η συμμετοχή τους κρίνεται εικονική ή ανεπαρκής παραπέμπονται στο προβλεπόμενο πειθαρχικό όργανο από την αρμόδια για την τήρηση του Μ.Ε.ΕΠ. Υπηρεσία (Γνδ. Ν.Σ.Κρ. 305/97).

Η ιδιότητα όμως του εργολήπτη δημοσίων έργων δεν είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση άλλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, με την επιφύλαξη της ισχύος του άρθρου 16 παρ. 3 του Ν. 1418/84 και της παραγράφου 2 περ. γ του άρθρου 3 της Δ17α/04/50/Κ.Ν. 430/2-10-01 (β' 1314) απόφασης του Υπουργού Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε..

Επισημαίνεται ότι το τυχόν ασυμβίβαστο ερευνάται μόνο από την πλευρά των δραστηριοτήτων που αφορούν στην κατασκευή δημοσίων έργων και όχι για τις λοιπές επαγγελματικές δραστηριότητες των ιδίων προσώπων, ως προς τις οποίες εφαρμόζονται οι κατά περίπτωση ισχύουσες διατάξεις, μεταξύ των οποίων και τα άρθρα 31 και 32 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του Ν. 2683/99 (Α' 19) «Κώδικα κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις» υπό την προϋπόθεση ότι οι εμπλεκόμενοι υπάγονται στις διατάξεις του Κώδικα αυτού, αλλά η σχετική έρευνα εκφεύγει των ορίων της παρούσας γνωμοδότησης.

Σ.Α.Τ.Ε.

Συνεπώς, η προσήκουσα απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος είναι ότι οι εργολάβοι δημοσίων έργων και τα στελέχη των εργοληπτικών επιχειρήσεων οφείλουν να μετέχουν ενεργά στην διοίκηση των ατομικών επιχειρήσεων και διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, αλλά οι άνω ιδιότητες, εφόσον πληρούνται οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, δεν τους στερούν από την άσκηση άλλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων και το τυχόν ασυμβίβαστο (ως προς τις λοιπές δραστηριότητες) πρέπει να ερευνάται σύμφωνα με τις ισχύουσες, κατά περίπτωση διατάξεις.

Επί του δευτέρου ερωτήματος:

II. α. Στα άρθρα 46, 47, παρ. 1, 2 7 και 8, 48, 49 και 50 του Π.Δ. 410/95 (όπως ισχύει) «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» αναγράφονται τα εξής:

«46. Μπορεί να εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και να έχει συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών».

«47. Κωλύματα και ασυμβίβαστα.

1. Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι και πάρεδροι».

«Επίσης δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που υπηρετούν».

«Οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. που συνενώνονται σε έναν Ο.Τ.Α. δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι στον νέο Ο.Τ.Α. που προκύπτει από τη συνένωση».

2. «Δεν μπορούν επίσης να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, όποιοι συνδέονται με το δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση της οποίας το οικονομικό αντικείμενο είναι ετησίας αξίας:

α) 500.000 δραχμών και άνω αν πρόκειται για δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό έως 2.000 κατοίκους β) 1.000.000 δραχμών και άνω αν πρόκειται για δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων. Το κώλυμα και το ασυμβίβαστο αυτό ισχύει και για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, μετόχους και εταίρους

Σ.Α.Τ.Ε.

προσωπικών εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με το δήμο ή την κοινότητα καθώς και για κοινοπρακτούντα πρόσωπα. Αν ο δήμος ή η κοινότητα συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση που προβλέπει η σύμβαση, δεν υπάρχει κώλυμα εκλογιμότητας ή ασυμβίβαστο για τους αντιπροσώπους του δήμου ή της κοινότητας σε δημόσιες ή δημοτικές ή κοινοτικές ή μικτές επιχειρήσεις.»

7. «Το κώλυμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 παύει να υπάρχει αν τα πρόσωπα που έχουν το κώλυμα παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα ανακηρύξεως των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από τη στιγμή της επιδόσεώς της. Ειδικές διατάξεις νόμων, που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησεως των προσώπων που προβλέπει η παράγραφος 1 που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους δεν θίγονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου. Τα πρόσωπα αυτής της παραγράφου πρέπει να μην έχουν υπηρετήσει στο δήμο ή στην κοινότητα που θα υποβάλλουν υποψηφιότητα δύο μήνες πριν τις εκλογές. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής δεν ισχύει για τους θρησκευτικούς λειτουργούς».

8. «Οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι που αποδέχονται οποιοδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που αναφέρονται σε τούτο το άρθρο ή αποκτούν δημοτικότητα σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους.»

«48. Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών.

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι ή δημοτικοί σύμβουλοι όποιοι είναι οφειλέτες του Δήμου, από οποιαδήποτε αιτία, για ποσό ανώτερο από διακόσιες (200.000) δραχμές. Δεν μπορούν να είναι πρόεδροι κοινοτήτων ή κοινοτικοί σύμβουλοι πρόσωπα που είναι οφειλέτες της κοινότητας για ποσό ανώτερο από πενήντα (50.000) δραχμές.

2. Αν ένας οφειλέτης του δήμου ή της κοινότητας εκλεγεί Δήμαρχος, Πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του Δήμου ή της

κοινότητας μετά την εκλογή τους οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών αφότου εκκαθαρίστηκε η οφειλή αυτή. Αν η εξόφληση δεν γίνει κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους.»

Σ.Α.Τ.Ε.

«49. Επαγγελματική δραστηριότητα δημάρχων.

Αν ο δήμαρχος ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα, η δραστηριότητα αυτή δεν πρέπει να εμποδίζει την πλήρη εκτέλεση των δημαρχιακών του καθηκόντων».

«50. Διαπίστωση της εκπτώσεως.

Στις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 47 παρ. 8 και 48, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα».

β. Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η ιδιότητα του Δημάρχου δεν είναι ασυμβίβαστη με αυτήν του εργολάβου κατασκευής δημοσίων έργων ή του στελέχους εργοληπτικής επιχείρησης, με την επιφύλαξη της ισχύος των άρθρων 47 παρ. 2 και 48 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Λαμβανομένου όμως υπόψη ότι αυτός που κατέχει και τις δύο ιδιότητες πρέπει να ασχολείται ενεργά με την ατομική εργοληπτική του επιχείρηση ή αυτήν της οποίας είναι στέλεχος αφενός και αφετέρου η τυχόν ασκούμενη άλλη επαγγελματική δραστηριότητα του δημάρχου (από αυτές δηλαδή για τις οποίες δεν υπάρχει κώλυμα ή ασυμβίβαστο) δεν πρέπει να τον εμποδίζει στην πλήρη εκτέλεση των δημαρχιακών του καθηκόντων, προκύπτει ότι είναι δυνατόν το πρόσωπο που φέρει και τις δύο ιδιότητες να στερηθεί της ιδιότητας του εργολάβου κατασκευής δημοσίων έργων ή του στελέχους της εργοληπτικής επιχείρησης, (στις οποίες αφορά το υπόψη ερώτημα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα κατά την εξέταση του πρώτου ερωτήματος), αν προκύψει ότι η άσκηση των δημαρχιακών του καθηκόντων δεν του επιτρέπει τη γένεσά της με την κατασκευή δημοσίων έργων στο μέτρο που επιβάλλεται από τις σχετικές διατάξεις.

Συνεπώς, το Α' Τμήμα του Ν.Σ.Κράτους γνωμοδοτεί ομόφωνα επί του δεύτερου ερωτήματος ότι οι Δήμαρχοι μπορούν να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) με τις ατομικές τους επιχειρήσεις ή να είναι στελέχη εργοληπτικών επιχειρήσεων και να λαμβάνουν μέρος σε δημοπρασίες

δημοσίων έργων, με τη επιφύλαξη της ισχύος του άρθρου 47 παρ. 2 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, μπορεί όμως να στερηθούν των άνω ιδιοτήτων, αν ενασχόλησή τους με την άσκηση των δημαρχιακών τους καθηκόντων, δεν τους επιτρέπει την ενεργό ανάμειξη με τη διοίκηση της ατομικής τους επιχείρησης ή της εταιρείας που στελεχώνουν.

Σ.Α.Τ.Ε.

Αθήνα 27/10/2005

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΟΛΤΗΣ

Πρόεδρος Ν. Σ. Κράτους

Ο Εισηγητής

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΕΝΤΖΕΠΕΡΗΣ
Νομικός Σύμβουλος Ν. Σ. Κράτους